

Niels-Erik Mathiassen, direktør i HMI

AF: IRENE BRANDT

UDVIKLING i rasende fart

I 30 år har udfordringen for HMI været at få kvalitet og faglighed til at følge den teknologiske udvikling

Da Dansk Hjælpemiddel Institut i Tåstrup blev oprettet i 1980 skete det samtidig med at amterne etablerede hjælpemiddelcentraler over hele landet. Dansk Hjælpemiddel Institut beskæftigede sig primært med prøvning og standardisering af hjælpemidler - og den gang for 30 år siden tænkte de fleste på bøjet jern, når talen faldt på hjælpemidler.

"Ingen tænkte dengang på, at compu-

tere kunne have noget med handicappede at gøre. Så vi undrede os, første gang en lærer i en specialklasse spurgte, om vi kunne lave programmer til ordblinde," fortæller Niels-Erik Mathiassen, der er direktør i Hjælpemiddelinstitutet, HMI, anno 2010.

I dag er ordblind.hmi.dk, som er et netværk for fagfolk, der arbejder med ordblinde og it, en væsentlig aktivitet i HMI.

Det var nu heller ikke i 1980, at spørgsmålet fra den fremsynede lærer faldt. Det skete først efter 1987, hvor Dansk Teknologicenter for Handicappede blev etableret i Århus. Både instituttet i Tåstrup og teknologicentret i Århus var ejet af fonde.

I slutningen af 80'erne blev sociallovgivningen ændret, og amterne blev forpligtet til at informere, koordinere, forske og

forestå prøvning af hjælpemidler. Samtidig sikrede lovgivningen, at amterne i fællesskab skulle løse opgaven. Dermed var vejen banet for at amterne i 1989 først overtog Dansk Hjælpemiddel Institut, og dernæst at instituttet fusionerede med Dansk Teknologicenter for Handicappede. Fusionen fandt sted i 1992, og Hjælpemiddelinstitutet var en realitet (næsten) i sin nuværende form. Tilhørsforholdet til både Århus og Tåstrup blev bevaret, og grænserne mellem de to oprindelige aktører er brudt ned - dog med det forbehold, at HMIs afdeling i Tåstrup stadig står for afprøvningen og standardisering af hjælpemidler, og HMIs Århus-afdeling er førende på informationsteknologien. HMI har også overlevet struktur- og opgaverreformen, som resulterede i at HMI i dag er et institut tilknyttet Servicestyrelsens VISO-program. I løbet af 2010 vil HMI markere sin 30 års fødselsdag.

Svært at skelne

"Den udvikling, HMI har gennemlevet, afspejler udviklingen og efterspørgslen af hjælpemidler op gennem '90erne. Behovet voksede i takt med udflytningen af borgere fra de store centralinstitutioner. Samtidig blev der indført internationale standarder for hjælpemidler. I kommunerne betød udviklingen, at der nu skulle købes flere hjælpemidler, og man skulle holde øje med, hvilke hjælpemidler, der duede, og hvilke der ikke var egnede. Området udviklede sig i rasende fart!" kon-

staterer Niels-Erik Mathiassen, og i takt med udviklingen skulle HMI få kvalitet og faglighed til at følge med den teknologiske udvikling.

"Kommunerne bevilgede hjælpemidlerne; men det var amterne der havde ansvaret for at informere og rådgive på hjælpemiddelområdet. Derfor er det også naturligt, at HMI i dag er en del af VISO," siger Niels-Erik Mathiassen.

Ringbind

Ikke kun hjælpemidlerne har gennemgået en rivende udvikling i HMIs levetid. Formidlingen af HMIs viden har også tilpasset sig mulighederne gennem årene.

"Det startede med, at vi udsendte ringbind med oplysninger om hjælpemidlerne. Kommunerne kunne abonnere på oplysningerne og få nye sider tilsendt, når oplysningerne blev opdateret. I dag leverer HMI disse oplysninger på informationsteknologiske platforme," fortæller Niels-Erik Mathiassen.

Hjælpemiddelbasen, som er et af HMIs absolutte flagskibe, gik første gang i luften i cyberspace i 2000. Dengang blev sitet besøgt af mellem 3.000 og 4.000 hver måned. De besøgende kunne søge oplysninger om ca. 18.000 produkter fra danske forhandlere af hjælpemidler.

I dag er Hjælpemiddelbasen Danmarks største med 50.000 besøgende hver måned. I basen præsenteres ca. 44.000 produkter fra 500 danske forhandlere.

Dertil kommer tre elektroniske net-

værk, der henvender sig til fagfolk med specielle interesser inden for henholdsvis boligindretning, handicapbiler og ordblinde," fortæller Niels-Erik Mathiassen. De tre netværk har fået følgeskab af en lang række af årligt tilbagevendende temadage og konferencer med HIT-messen, som den største, skarpt efterfulgt af Inkontinenskonferencen og Hjælpemiddelkonferencen. I alt tiltrak HMIs 11 konferencer i 2008 næsten 2.500 besøgende.

Fagpersoner er stadig målgruppen

Niels-Erik Mathiassen fortæller, at i takt med at HMI er blevet moderniseret har brugerne fået flere pladser i HMIs bestyrelse.

"Vi har meget tætte bånd til både brugernes organisationer og til hjælpemiddelbranchen. Fagpersonerne er dog stadig den centrale målgruppe for HMI; men i takt med at brugerne får større indflydelse på valget af hjælpemidler, har vi oplevet at der også kommer flere og flere besøgende på Hjælpemiddelbasen fra brugerne. De holder sig orienteret om udviklingen og bliver dermed kompetente deltagere i deres egen sagsbehandling," siger Niels-Erik Mathiassen.

I løbet af sommeren skal Folketinget behandle et lovforslag, der giver brugerne langt større valgfrihed, når de visiteres til at modtage et hjælpemiddel fra kommunen, hvis dette lovforslag vedtages, vil det også få konsekvenser for HMI.

"Træder loven i kraft, vil det komme

VERDENSKLASSE

Hjælpemiddelinstitutet medvirker til, at hjælpemidlerne i Danmark er sikre og af god kvalitet, og at kommunerne og andre ansvarlige på hjælpemiddelområdet kan skabe det bedst mulige match mellem teknologiske muligheder og menneskelige behov. Kun på den måde sikrer man den størst mulige livskvalitet for den enkelte, samtidig med at de samfundsmæssige ressourcer udnyttes optimalt.

Hjælpemiddelinstitutet vil formidle viden, der gør en forskel. Erfaringer fra dagligdagen skal indsamles og systematiseres. Internationale erfaringer og viden skal gøres nyttige for fagfolk i Danmark. Vi vil dokumentere hjælpemidlernes samfundsmæssige og menneskelige nytte, og vi vil udvikle nye metoder og redskaber gennem forsknings- og udviklingsprojekter.

Gennem et bredt udbud af kurser, konferencer, publikationer, faglige netværk og databaser medvirker Hjælpemiddelinstitutet til, at kommunerne og andre aktører på området råder over de nødvendige faglige kompetencer, og at disse løbende kan vedligeholdes og udvikles.

Et tilgængeligt samfund og et hjælpemiddelformidlings-system af høj kvalitet kræver viden af høj kvalitet. Gennem forskning, prøvning og en effektiv og kvalificeret indsamling, produktion og formidling af viden om hjælpemidler og deres anvendelse, arbejder Hjælpemiddelinstitutet således kontinuerligt for at være med til at skabe en dansk hjælpemiddelformidling i verdensklasse.

Kilde: HMIs Visioner, www.hmi.dk

Hit-messen tiltrak i 2009 1152 besøgende. Messen blev etableret i 1993. Ideen bag messen var, at det skulle være årets begivenhed bestående af en udstilling, hvor det nyeste inden for teknologiske hjælpemidler etc. skulle præsenteres samtidig med, at der skulle være konferencer med relation til specialundervisning, kommunikation og andre relaterede emner, seminarer, foredrag og workshops.

32

LEDERFORUM 2/2010

til at betyde, at vi skal fokusere mere på at informere brugerne, end vi gør i dag. HMI bliver derfor nødt til at justere ydelserne kraftigt, så vi også kan understøtte brugernes valg af det rigtige hjælpemiddel. Selvom kommunerne skal rådgive brugerne, er jeg bekymret for, om de kan stille den nødvendige rådgivning til rådighed, så brugerne efterfølgende kan træffe det rigtige valg. Det er jo meget mere end farven, der har betydning for, hvilket hjælpemiddel, der bedst passer til den enkelte bruger. HMI vil derfor få en vigtig rolle, idet fejlinformation fra en forhandler får alvorlige konsekvenser for brugere af hjælpemidler,” siger Niels-Erik Mathiassen.

Design for alle

En anden trend handler om at designe produkter, så de kan bruges af alle. Et eksempel er computere, som tidligere blev leveret med programmer, som ikke var tilpasset handicappedes behov. Brugere med funktionsned-

sættelser måtte efterfølgende selv tilkøbe software, som kunne tilpasse computeren til deres specifikke behov. I dag er alle nye computere udstyret med programmer, der øger tilgængeligheden for brugere med funktionsnedsættelser.

”Design for alle-filosofien er gennemgående en trussel mod tilskudene til hjælpemidler, men den er også en gave, for man skal ikke vælge specialløsninger, hvis standardprodukter kan dække behovet,” siger Niels-Erik Mathiassen.

I hele HMIs levetid har instituttet indsamlet den viden, der findes hos enkeltpersoner og sørget for at informationerne går på tværs af fagpersonerne, der arbejder med udvikling og formidling af hjælpemidler.

”Vidensdeling er HMIs helt særlige opgave. Tidligere løste vi bedst denne opgave gennem tidsskrifter. I dag er formidlingen elektronisk, og fagfolkene har mulighed for at tilmelde sig virtuelle netværk, hvor de kan dele egne erfaringer med kollegaer fra hele landet. Netværkene giver også fagfolkene adgang til ekspertviden og til juridisk bistand. Vi understøtter stadig de faglige netværk; metoden er blot blevet tilpasset de informationsteknologiske muligheder, vi har i dag,” siger Niels-Erik Mathiassen.

Hjælpemiddelbasen, som er et af HMIs absolutte flagskibe, gik første gang i luften i cyberspace i 2000.

I dag er Hjælpemiddelbasen Danmarks største med 50.000 besøgende hver måned. I basen præsenteres ca. 44.000 produkter fra 500 danske forhandlere.

